

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/296813

Bijlage(n)

1

Uw kenmerk

2021Z17990

Datum 17 november 2021
Betreft Voortgang statiegeld blikjes en motie drankenkartons

Geachte voorzitter,

Tijdens de begrotingsbehandeling Infrastructuur en Waterstaat op 3 en 4 november jl. heb ik aangegeven met het verpakkende bedrijfsleven in gesprek te zijn over de ontwikkelingen rond statiegeld. In het bijzonder heeft uw Kamer aandacht voor de opzet van het statiegeldsysteem voor blikjes en verschuivingen naar het gebruik van drankenkartons. Hieronder ga ik in op de voortgang ten aanzien van statiegeld op blikjes en de situatie omtrent drankenkartons en wat ik in dit kader heb besproken met het verpakkende bedrijfsleven. Tevens bied ik u bijgevoegd de antwoorden aan op vragen gesteld door het lid Hagen (D66) over mogelijke ontwijking van het statiegeldsysteem.

Voortgang statiegeld blikjes

Voor het statiegeldsysteem op blikjes geldt dat producenten en importeurs de wettelijke verplichting hebben om uiterlijk 31 december 2022 een systeem operationeel te hebben. Hiervoor zijn producenten en supermarkten gezamenlijk verantwoordelijk, met stichting Afvalfonds Verpakkingen als hun gezamenlijke normadressant. Het is aan deze partijen locaties te kiezen waarmee een fijnmazig en landelijk dekkend innamesysteem ontstaat. Het systeem moet in 2024 minimaal 90% van de blikjes aantoonbaar inzamelen. De voorbije dagen hebben supermarkten en de levensmiddelenindustrie publiekelijk gecommuniceerd over hun visie op de inrichting en voortgang van het systeem. Deze visies verschillen van elkaar.

Ik heb op woensdagmiddag 17 november met het bedrijfsleven gesproken en in dit gesprek expliciet benadrukt dat de regelgeving en de daarin opgenomen rolverdeling en termijn helder zijn en onveranderd blijven. De energie van partijen dient gericht te zijn op het operationaliseren van een effectief statiegeldsysteem. Ik heb beide partijen dan ook verzocht om binnen twee weken alsnog met een gezamenlijke aanpak te komen voor een systeem dat op 31 december 2022 gereed is en uiterlijk 2024 minimaal 90% van blikjes inzamelt. Het bedrijfsleven heeft aangegeven deze handschoen op te pakken. Ik uit naar een gezamenlijk en robuust systeem en ik houd daarbij vinger aan de pols.

Drankenkartons

Sinds de invoering van statiegeld op plastic flessen zijn er verschillende voorbeelden in de media gekomen van producenten die kiezen voor het verpakken van met name water in drankenkartons waarop geen statiegeldverplichting rust. Tijdens de begrotingsbehandeling heeft uw Kamer mij middels motie Bouchallikht cs. (Kamerstuk 35 925 XII, nr. 46) verzocht om voor het einde van het jaar in kaart te brengen of er inderdaad sprake is van ontwijkingsgedrag. En indien er sprake is van ontwijkingsgedrag betreffende producenten hierop aan te spreken en maatregelen te nemen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/296813

Het kabinet heeft toegezegd te monitoren of producenten, in reactie op de statiegeldverplichting, uitwijken naar verpakkingen waar geen statiegeldverplichting voor geldt. Daarom heb ik Rijkswaterstaat gevraagd de bestaande zwerfafvalmonitor uit te bereiden met drankenkartons in het zwerfafval. Daarnaast heb ik Rijkswaterstaat gevraagd om een tweede monitor te starten waarbij op basis van marktgegevens in beeld wordt gebracht welke drankverpakkingen zijn verkocht. De eerste resultaten van deze tweede monitor met marktgegevens over 2021, verwacht ik in april 2022.

In de Kamerbrief van 3 februari jl. (Kamerstuk 28691, nr. 143) heeft het kabinet aangegeven te kijken naar een recyclingdoelstelling voor drankenkartons. Drankenkartons worden in Nederland al sinds 2013 ingezameld. Om in brede zin onwenselijke verschuivingen te voorkomen door een gelijk speelveld te creëren voor alle soorten drankverpakkingen, heb ik besloten een recyclingdoelstelling voor drankenkartons in de regelgeving op te nemen. Een percentage verplicht het verpakkende bedrijfsleven aantoonbaar minimaal een vastgesteld percentage van de drankenkartons te recyclen. Ik heb in mijn gesprek van 17 november het bedrijfsleven geïnformeerd over dit besluit en aangegeven dat we verder in gesprek zullen treden over de hoogte van de doelstelling die per 2023 gaat gelden. Ik zal uw Kamer in de eerste helft van 2022 hierover informeren.

Daarnaast heb ik richting het bedrijfsleven gecommuniceerd dat als uit de bovengenoemde zwerfafvalmonitor of monitor van de marktgegevens in 2022 blijkt dat de hoeveelheid drankenkartons toeneemt, aanvullende maatregelen worden genomen.

Bijgevoegd vindt u de resultaten van de monitor over de eerste zes maanden van 2021. Ik benadruk dat dit de periode voorafgaand aan de invoering van statiegeld op plastic flesjes betreft. Uit deze monitor kunnen nog geen resultaten van het statiegeldsysteem worden afgeleid. De zwerfafvalmonitor over de tweede helft van 2021 verwacht ik begin 2022 met u te kunnen delen. Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

S.P.R.A. van Weyenberg

Beantwoording Kamervragen van het lid Hagen (D66) over mogelijke ontwijking van het statiegeldsysteem

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vraag 1:

Kunt u de huidige stand van zaken schetsen, naar aanleiding van de uitspraak van uw voorganger op 19 november 2020 om "de vinger aan de pols te houden" omtrent het functioneren van het statiegeldsysteem en mogelijke ontwijking daarvan?

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/296813

Antwoord 1:

Sinds 1 juli jl. is statiegeld verplicht op alle kunststof drankflessen voor water en frisdrank tot en met 3 liter. Het kabinet heeft toegezegd te monitoren of producenten, in reactie op de statiegeldverplichting, uitwijken naar verpakkingen waar geen statiegeldverplichting voor geldt. Daarbij is ook toegezegd om aanvullende beleidsmaatregelen te nemen indien er sprake is van een verschuiving.

Zoals in deze brief uiteengezet ben ik voornemens de toezegging om de verschuivingen te monitoren op twee manieren na te komen. Ten eerste door te kijken naar ontwikkelingen in de hoeveelheid drankverpakkingen in het zwerfafval door middel van de monitoring door Rijkswaterstaat. Ten tweede door op basis van marktgegevens in beeld te brengen welke drankverpakkingen zijn verkocht en te bezien of de verkoop van drankverpakkingen zonder statiegeld toeneemt.

Vraag 2:

Bent u bekend met de recente ontwikkeling dat als vervanger van plastic statiegeldflesjes kartonnen drankverpakkingen op de markt worden gebracht waarover geen statiegeld betaald wordt en dat deze verpakkingen bijna net zo veel plastic bevatten?

Antwoord 2:

Ja, daarmee ben ik bekend en deze ontwikkelingen baren ook mij zorgen.

Vraag 3:

Deelt u de mening dat dit een onwenselijke ontwikkeling is? Zo ja, hoe kan dit tegengegaan worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Ik deel de mening dat een dergelijke ontwikkeling onwenselijk is en de signalen baren mij dan ook zorgen. Statiegeld zorgt voor een hoogwaardige inzameling en kunststof flessen die via statiegeld worden ingezameld kunnen daarom gerecycled worden tot nieuwe flessen. Ook gaat inzameling via statiegeld het ontstaan van zwerfafval tegen. Wanneer producenten kiezen voor andere drankverpakkingen zonder statiegeld, worden deze positieve effecten van statiegeld ondermijnd.

Zoals ik tijdens de Begrotingsbehandeling al heb aangekondigd, heb ik de verschuiving naar drankenkartons besproken met het bedrijfsleven. Daarbij heb ik aangegeven dat ik van het bedrijfsleven verwacht dat de ontwikkeling stopt.

Vraag 4:

Is sprake van een toename van producten met kartonnen drankverpakkingen ten opzichte van de situatie voor de invoering van statiegeld op kleine plastic flessen?

Antwoord 4:

Zoals in deze brief uiteengezet kan ik in april 2022 in kaart brengen in hoeverre er sprake is van een toename van het gebruik van drankenkartons ten opzichte van de situatie voor de invoering van statiegeld.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IE NW/BSK-2021/296813

Vraag 5:

Bent u bekend met het feit dat de Albert Heijn water in kartonnen verpakkingen verkoopt en daarbij adverteert met de zin "zonder statiegeld"? Wat is uw oordeel hierbij?

Antwoord 5:

Ja, dat voorbeeld heb ik gezien. Ik vind het een zeer ongelukkig gekozen wijze om waren aan te prijzen. Wel heb ik de indruk dat het een uiting van een individuele supermarktondernemer betreft en niet breder door de supermarktketen wordt gebruikt. Dat heeft het concern ook aan mij bevestigd.

Vraag 6:

Deelt u de mening dat dit ontwijking van het statiegeldsysteem is? Zo ja, op welke manier gaat u deze ontwijking tegen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6:

Een ongelukkig advertentie is mijn inziens nog niet direct ontwijking. Ik ontvang echter ook signalen van producenten of supermarktketens die structureel lijken te kiezen voor het verpakken van water of ijs thee in een drankenkarton. Daar richt mijn zorg zich meer op. Zoals in de brief uiteengezet heb ik besloten om een recyclingdoelstelling voor drankenkartons in te voeren. Deze doelstelling zorgt voor een gelijk speelveld voor alle soorten drankverpakkingen.

Daarnaast heb ik richting het bedrijfsleven gecommuniceerd dat als uit de bovengenoemde zwerfafvalmonitor of monitor van de marktgegevens in 2022 blijkt dat de hoeveelheid drankenkartons toeneemt, aanvullende maatregelen worden genomen. Daarbij verken ik in ieder geval de mogelijkheden van het verplichten van statiegeld op drankenkartons en het verbieden van het gebruik van drankenkartons voor het verpakken van water en frisdrank.

Vraag 7:

Zijn al gesprekken gestart met supermarkten en drankproducenten over deze ontwikkelingen? Zo ja, welke boodschap geeft u hier af?

Antwoord 7:

Ja, ik heb gesproken met het bedrijfsleven. In deze brief ben ik hierop ingegaan.

Daarnaast heeft ook de ILT contact gezocht met de betreffende producenten en onderzoekt of het gebruik van drankenkartons voor het verpakken van water in strijd is met geldende wettelijke eisen voor verpakkingen.

Vraag 8:

In hoeverre denkt u dat supermarkten en producenten de genoemde verpakkingen zullen toepassen op producten die nu in blikjes worden verpakt, als eind 2022 ook op blikjes statiegeld geheven zal worden? Hoe kan dit voorkomen worden?

Antwoord:

Drankenkartons worden in Nederland voornamelijk gebruikt voor het verpakken van zuivel en sap. Drankenkartons zijn niet geschikt voor het verpakken van koolzuurhoudende dranken. Bij de voorbeelden die naar voren worden gebracht, is er dan ook sprake van het toenemend gebruik van drankenkartons voor het verpakken van koolzuurvrij water of het verpakken van koolzuurvrije ijsthee. Metalen drankblikjes worden voornamelijk gebruikt voor het verpakken van koolzuurhoudend bier en koolzuurhoudende frisdranken. Het is niet mogelijk drankenkartons hiervoor te gebruiken. Een klein deel van de metalen drankblikjes wordt gebruikt voor water, sappen, zuivel en andere (alcoholische) drankjes. Beleidsmaatregelen voor het voorkomen van een verschuiving van deze drankblikjes naar drankenkartons zijn mijn inziens gelijk aan de genoemde maatregelen om verschuiving van flesjes naar drankenkartons tegen te gaan.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IENW/BSK-2021/296813

Vraag 9:

Welke andere alternatieve drankverpakkingen om statiegeld te ontlopen zijn sinds de verruiming van het statiegeldsysteem in opkomst? Op welke schaal vindt deze ontwikkeling plaats?

Antwoord 9:

Naast de verschuiving rond drankenkartons, ben ik bekend met een voorbeeld van een producent die water verkoopt in een herbruikbare fles en daarover geen statiegeld in rekening brengt. Ondanks dat een overstap naar herbruikbare flessen wenselijk is, hecht ik eraan te benadrukken dat alle kunststof flessen die gevuld met water of frisdrank worden verkocht onder de statiegeldverplichting vallen. De ILT heeft contact gezocht met de betreffende producent.

Vraag 10:

Is het huidige ontwikkelingsgedrag reden om de huidige en aangekondigde regelgeving aan te scherpen?

Antwoord 10:

Ik ben in deze brief nader ingegaan op mijn inzet en de (mogelijke) maatregelen die ik voorzie.

Vraag 11:

Is het mogelijk om deze vragen te beantwoorden voor het commissiedebat Circulaire economie op 18 november 2021?

Antwoord 11:

Bij deze heb ik aan uw verzoek voldaan.